

FARAGÓ BEATRIX

egyetemi docens,

Soproni Egyetem Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar, Sopron
*associate professor, University of Sopron Alexandre Lamfalussy Faculty of
 Economics Sopron, Hungary*

ORCID: 0000-0002-3480-8898

email: farago.beatrix@uni-sopron.hu

SZIGETKÖZ TERÜLETFEJLESZTÉSE A LOKÁLIS ERŐFORRÁSOKKAL

*TERRITORY DEVELOPMENT OF SZIGETKÖZ WITH THE LOCAL
RESOURCES*

ABSTRACT

The development or underdevelopment of an area partly depends on the utilization of the resources. Neglecting territorial competitiveness can lead to economic and social decline. The study focuses on Szigetköz, where one area development opportunity is the assessment of culture-based innovation capacity and the development of a local strategy. In doing so, they can create a competitive advantage by building on the specific resources of the settlements. The geographical features of Szigetköz are unique, but they have remained unused in terms of development. In addition to strategic analytical methods, the research method includes primary research, using questionnaires and in-depth interviews. The population of Szigetköz and cultural NGOs participated in the survey. The results show the strategic development directions that showed based on the survey deficiencies, but their resources are ready for utilization.

Kulcsszavak: területfejlesztés, regionális, kultúra, gazdaság, stratégia

Keynotes: territorial development, regional, culture, economy, strategy

1. Bevezetés

Egy terület fejlődése valamilyen szinten önállóan is végbemegy, amennyiben nem, az elnéptelenedik, vagy újrahasznosításon esik keresztül. A területi versenyképesség figyelmen kívül hagyása először gazdasági, majd társadalmi hanyatlással jár. A globalitás által egyre nagyobb lehetőségek tárulnak elénk, amelyek jó gyakorlatként, a kutatók által ismertetett felmérések eredményeiként, módszerta-

nok alapján segítenek egy térség fejlesztésében. Az egyik innovatív területfejlesztést jelenti a tudás-alapú (tanulás- alapú) innovációs képesség felmérése¹, majd ez alapján a fejlesztéshez szükséges stratégia kidolgozása. Ezen módszer által a települések egyedi erőforrásokra építve egy versenyelőnyt építenek ki, amely csak a területre érvényes tökeelemek hasznosításán alapszik. A sajátos erőforrások hasznosítása által a térségek hosszú távú jövedelemtermelő képességet érhetnek el, amely a fenntarthatóságban jelentősen megnyilvánul. Az Európai Unió Lisszaboni stratégiája szintén ösztönzi a tagállamokat a versenyképes tudás-alapú gazdaság kialakítására^{2, 3}. A versenyképességben számos tényező szerepet játszik, ezért egyfajta fejlesztési irány nem biztos, hogy teljes hatékonyságot nyújt a gazdaságfejlesztésben, de jelentősen hozzájárulhat. A tudás-alapú gazdaság egyik feltétele a technológiai változás⁴, amely napjainkban a digitális technológiára összpontosul nagyobb mértékben. A regionális innovációs rendszerek (RIS) koncepcióban a társadalmi beágyazottság erőteljesen megnyilvánul⁵, amely a rurális térségek egyik erőssége. A RIS lényeges része a smart infrastruktúra koncepciója⁶, amely tudás-intenzív üzleti szolgáltatásokkal segíti a térség fejlesztését. Számos területfejlesztési modell, koncepció segíti a térségek fejlesztő stratégiájának kialakítását, alkalmazásukhoz megfelelő menedzsment szükséges.

Szigetköz kiváló természeti, földrajzi elhelyezkedési adottságait méltató tanulmányok sora található a szakirodalmi keresésekben, amelyek következtetése is egyező, amely szerint Szigetköz adottságai kihasználatlanok maradtak. A térség sikerességét meghatározó stratégiai irányvonalak felkutatására vállalkozott a tanulmány, amelyben a kultúra és a sport együttes hatását vizsgálja a területfejlesztés eszközeként.

1. ábra Szigetköz földrajzi meghatározása
Figure 1. Geographical definition of Szigetköz

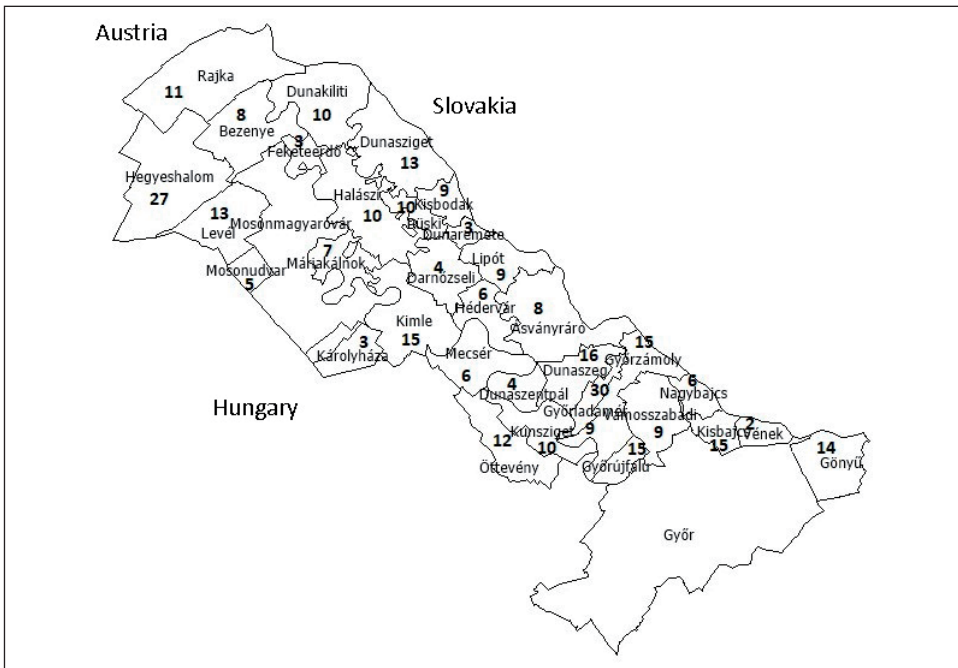
Forrás: Pécsi, Somogyi, 1967 alapján saját szerkesztés

Szigetköz Nyugat-Magyarországon, a Kisalföld közepén helyezkedik el, területe 375 m². Alakja hosszúkas, szabálytalan, 6-8 km széles, 52,5 km hosszú. Lejtése miatt Felső- és Alsó Szigetközre osztható, de a tanulmányban Középső Szigetköz is meghatározásra került, amely nem földrajzi alapú, hanem gazdaságszociológiai szempontú⁷. Szigetköz földrajzi meghatározása, mint mikrorégió, az alábbi ábrán kerül ismertetésre. (1. ábra)

Kisalföld mint nagytáj és makrorégió meghatározásából kiindulva Szigetköz a Győri medencében középtáj mint mezorégióhoz tartozik. Közelelbi megközelítésben Szigetköz-Mosoni síkság kistáj része, amely a szubrégió ebben a tekintetben. Mikrorégióként a Szigetköz jelenik meg, amely pontos térképi megjelenítése a következő ábrán látható. (2. ábra) Szigetköz kedvező földrajzi elhelyezkedése által két országhatárt is érint, amely Ausztria és Szlovákia. Ennek köszönhetően a kulturális erőforrásait még kedvezőbb helyzetbe kerülnek. A 2. ábrán, Szigetköz térképes megjelenítésében láthatóak Szigetköz települései, és földrajzi elterülése, amely a Duna vonalában a természetvédelmi öveget is körül határolja. Az ábrán feltüntetett számok a civil szervezetek számát mutatja az egyes településeken, amely által láthatóvá válnak a civil szervezetek által aktívabb övezetek.

2. ábra Szigetköz települései, elhelyezkedése

Figure 2. Szigetköz settlements, location

Forrás: saját szerkesztés

A természet alapú turizmus lehetőségével jellemezhető Szigetköz, amely az egyik leggyorsabban fejlődő turisztikai iparág, és amely több elnevezéssel is bír, mint az ökoturizmus vagy a kalandturizmus^{8,9}. Szigetköz vidéki térség gazdasági mutatóinak növekedéséhez a mezőgazdaság már nem ad annyi többletet, amellyel sikeres térséggé válhat, ezért szükséges az alternatív ágazatok erősítése, kiépítése, amely a belső erőforrásokra épül.

Szigetköz, mint turisztikai desztináció meghatározó, amelynek feladata nem csak a turizmus fejlesztése, hanem a lakosok életminőségének javítása egyaránt^{10,11,12}. Hazánk egyik legnagyobb szigete az osztrák, és a szlovák határ mentén, többféle célcsoportnak kínál lehetőséget, célpontot. A turizmus területén a víziturizmus¹³, az egészségturizmus¹⁴, és a kulturális turizmus¹⁵ nagy lehetőségeket rejt magában. A turisztikai attrakciók tekintetében Szigetközben a legtöbb attrakció kevésbé alkalmazható a turizmusban, amely a rendezvényturizmusra is jellemző. Kereskedelmi szálláshely Szigetközben a települések felében található, amely a turisztikai szolgáltatások alapját jelentené. A rendezvények tekintetében nem mutat nagy aktivitást a térség. A szakirodalom, és a térségben történt kutatások alapján, attrakciók szempontjából a térség nem jelent vonzerőt.

A turisztikai termék Szigetközben a sportturizmus¹⁶ irányában is igen kedvező, hiszen a természetvédelmi terület, a vízi környezet adottságai mind ezen területre irányulnak. A civil sport szektor hazai felemelkedése pozitívan járul hozzá a terület sportfejlesztéséhez¹⁷. A sport a humán tőke tehetségmegtartó erejéhez is hozzájárul, megfelelő menedzsmenttel¹⁸ amely növeli a terület szakmai színvonalát. A sport hozzájárul az oktatásban az esetleges tanulási problémákhoz¹⁹, a kultúra területén a területi identitás kialakításához. A sportturizmussal szorosan összefügg a szálláshely szolgáltatás, a sportszolgáltatások piaca, a vendéglátás, amelyek egyrészt szakembereket vonzanak a térségbe, amely egyrészt a tudásgazdaságot, másrészt a látogatók számát növeli, akik a fogyasztói piac által erősítik a gazdasági eredményt a térségben. A sportturisztikai kereslet alapjai kerülnek bemutatásra a következőkben. Egyik lényeges pont maga a sporttevékenység lehetősége, ami a szigetközben a vízi sportágakhoz, valamint a természeti környezethez köthető. A turizmus célcsoportját, keresletét befolyásolja az infra-, szuprastruktúra, a közlekedés, a szállás minősége, a szórakozási lehetőségek kínálata, a kapcsolódó szolgáltatások jelenléte. Szigetköz rurális jellege egyéniséget kölcsönöz a tájnak, amit kiegészítenek a natúrpark természetvédelmi körzet és a vizes sportlehetőségek. Jellemzően szabadtéri szabadidős lehetőségek állnak rendelkezésre, amelyet az időjárás is befolyásol. Évi középhőmérséklete 9,5C⁰, amely a túrázáshoz megfelelő hőmérsékletet biztosít.

2. A kutatás célja, módszere

A kutatás fókuszában a Szigetköz területfejlesztési irányainak meghatározása áll, különös tekintettel a kulturális aktivitás területére. A cél az, hogy a társadalmi

tőke felhasználásával növeljék a térség versenyképességét. A vizsgálat két fő vonalat követ: egyrészt a gazdasági jellegű megközelítést, amely magában foglalja a kulturális iparágak felmérését és hálózati összefüggéseinek feltárását, másrészt pedig a tudásgazdaság kialakításának lehetőségeit vizsgálja és stratégiába építi.

A kutatás elemzi a térség intézményi hátterét és meglévő kulturális szervezeti bázisát. Ezen információk mellett primer kutatásra is sor került, hogy átfogó kép kerüljön kialakításra a kulturális és humán tőke jelenlegi helyzetéről a térségben. Ezek az adatok lehetővé teszik majd egy térségfejlesztési stratégia kialakítását és javaslatok megfogalmazását az oktatás, képzés és kulturális aktivitás területén.

A kutatás a Fenntartható Fejlesztési Célok (SDG17)²⁰ irányelvei mentén történik, melyeket az ENSZ fogalmazott meg. Ezek az irányelvek szolgálnak alapul a kidolgozott stratégiák és javaslatok számára, hogy azok hozzájáruljanak a fenntartható fejlődéshez.

A kutatás módszertana a KRAFT modellre épül, mely egy innovatív és fenntartható fejlesztési koncepciók indexére támaszkodik. Ennek keretében a kultúra potenciáljainak vizsgálata történt a kutatás során. A modell segítségével lehetőség nyílik az újításokra és fenntartható fejlődési stratégiák kidolgozására a térség kulturális szegmenseiben.

A kutatás módszere primer és szekunder adatbázis elemzésekre épül. A mélyinterjú mintája a területen lévő intézményekből, kulturális, képzéssel, oktatással foglalkozó szervezetekből, az önkormányzati vezetők közül tevődik össze. Az online felmérés szigetközi civil szervezetek körében kerül megvalósításra, n=1300, valamint mélyinterjúk n=43 kerültek felvételre a jó gyakorlatok felmérése.

3. Szigetköz stratégiai elemzése a kultúra területén

A fejezetben áttekintésre kerül a Szigetköz makro- és mikrokörnyezeti elemzése, amely meghatározza a stratégiai fejlesztések alapját és az új lehetőségeket a térség számára.

A Szigetköz makrokörnyezetének bemutatásához a PESTEL elemzés kerül bemutatásra. Ez az analízis ismerteti a szélesebb környezeti tényezőket, amelyek hatással vannak a térség gazdasági és társadalmi potenciáljaira, valamint a terület innovációs lehetőségeit átfogó megközelítésben vizsgálják.

A makrokörnyezeti elemzés segítségével azonosíthatóak a legfontosabb szegmensek a térség számára, azok a környezeti szegmensek, amelyek a legnagyobb hatással vannak a térség hatékony fejlődésére, az aktuális környezeti tényezők és befolyásoló tényezők közötti összefüggések elemzése, és a környezeti változások trendjeinek elemzése.

A PESTEL analízis végül lehetővé teszi, hogy azonosításra kerüljenek a jelenlegi tendenciák és értékeljék azokat az eseményeket és környezeti hatásokat, amelyek hosszú távon meghatározzák és formálják a térség általános életkörülményeit.

3.1. Szigetköz PESTEL modellje az oktatás, kultúra területén

Szigetköz makro környezetének elemzése rámutat arra, hogy milyen kitörési pontok jelennek meg a területfejlesztésben. A fejlesztés hátere biztosított, ami a politikai, jogi környezetet jelenti, valamint a gazdasági szinten is az országos adatokhoz képest magasabb szintet képvisel a térség. A természeti környezet kimondottan erős potenciált jelet a térség számára, amelyben az iparági szegmensek érvényesülni tudnak (oktatás, kultúra). A kihasználatlan növekedési pontok: a technológiai környezet, a társadalmi hálózatok kiteljesedése, fejlesztése, kiépítésének hiánya. (1. táblázat).

1. táblázat Szigetköz PESTEL modellje az oktatás, kultúra területén
Table 1. Szigetköz's PESTEL model in the field of education and culture

Politikai tényezők (Political)	Gazdasági tényezők (Economical)
• politikailag támogatott térség • a természeti értékekre koncentrálnak • számos kormányzati pályázati forrás felhasználható a térség egyéni természeti értékeinek kihasználására • a területfejlesztéshez szükséges politikai döntések biztosítottak	• a három főváros közelsége miatt a térség gazdasági potenciálja magas • munkahelyteremtő képessége kiemelt • gazdasági lehetőségeiben kiaknázatlan erőforrások szerepelnek • térségfejlesztéssel a gazdasági tőkeelemek kiemelt szegmenssé tehetik Szigetközt
Társadalmi tényezők (Social)	Technológiai tényezők (Technological)
• életszínvonal magas • belső migráció aránya növekedő tendenciát mutat • a társadalmi kapcsolatok, hálózatok kiépítése erősítésre szorul • a vezetői szinteken a társadalmi szerveződés magas, de csak lokális kiterjedésű	• az országos szinthez mérten átlagos a technológia hasznosulása a térségben • a digitális társadalmi novumok nem jellemzőek a térségben • a lakosok, a diákok, a térségben élők technológiai informáltsága átlagos • a technológiai környezet elérhetősége megfelelő a térségben
Természeti tényezők (Environmental)	Jogi tényezők (Legal)
• jelentős természeti értékekkel rendelkezik a térség • számos iparági terület hasznosul a természeti értékekből • a víz szerepe vonzerőként jelenik meg, egyedivé teszi a térséget, amely a területfejlesztésben kiemelt szerepet kap • az oktatás, kultúra területén a természeti értékek egyénivé teszik a térséget, ami image alakító tényező, valamint a lokális identitást növeli	• a természetvédelmi szabályozások jelenthetnek korlátokat a területi hasznosításban • jogi szabályozás biztosítja a térség környezeti értékeinek védelmét • a jogi tényezők nem korlátozzák a területfejlesztés oktatási, kulturális környezetét • nemzetközi szabályozások segítik a természeti értékek megőrzését

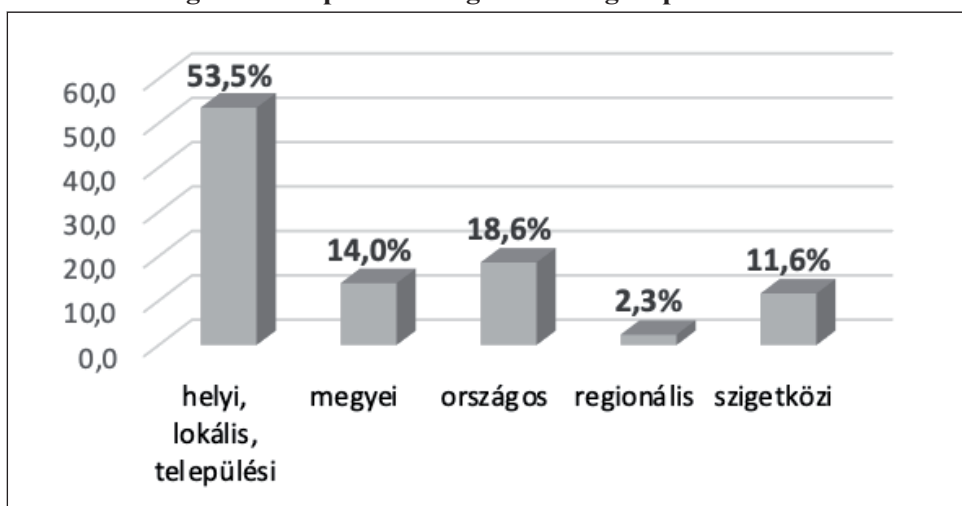
Forrás: saját szerkesztés

3.2. Civil szervezetek felmérése a területfejlesztés stratégiai irányaihoz

3.2.1. Szigetköz civil szervezetek felmérésének eredményei

A primer kutatásban, amely a területi civil szervezeteket vizsgálta, 43 szervezet vett részt. A kutatás online formában zajlott, a szigetközben tevékenykedő civil szervezeti lista alapján került kiküldésre a kérdőív. Tevékenységi körük alapján legnagyobb arányban kulturális, polgárőr, oktatási, szociális területekben működnek. A civil szervezetek lokális szinten működnek annak ellenére, hogy a két ország közelsége nagyobb távlatokat mutat. (3. ábra)

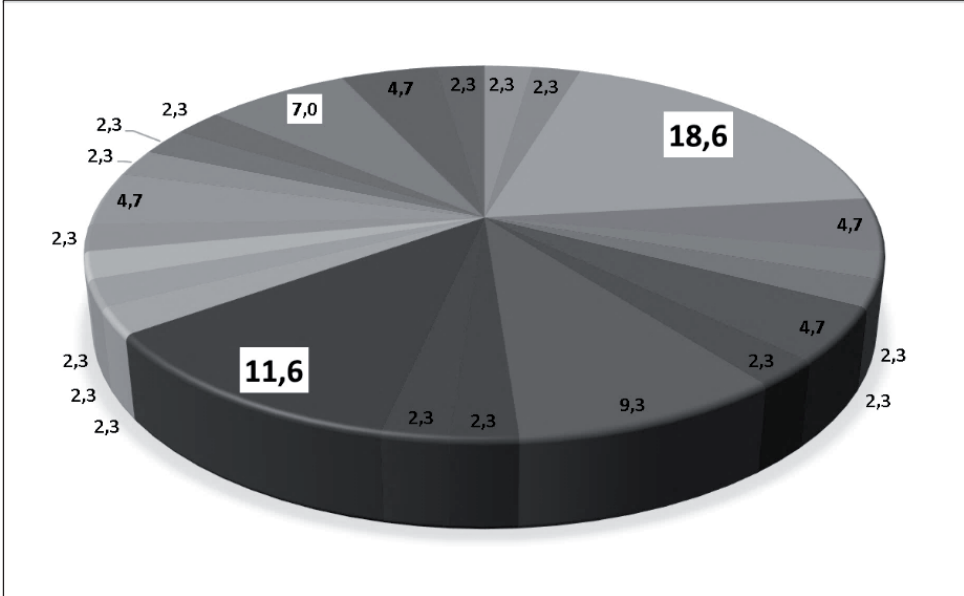
3.ábra A szervezet/csoport tevékenységének kiterjedése
Figure 3. Scope of the organization/group's activities

Forrás: saját szerkesztés

A stratégiai pontok feltárásában a civil szervezetek felmérése kiemelt jelentőségű, amely alapján azonnal láthatóvá válik, melyik irányokat kellene erősíteni. A szervezet működésének kihívásai a civil szervezetek belső gyengeségét mutatják, amelyek legnagyobb arányban az előregedő tagság/vezetőség, utánpótlás hiánya 18,6%, gyenge PR tevékenység 11,6%, pénzügyi/anyagi problémák 7%. (4. ábra)

4. ábra A szervezet/csoport működésében tapasztalt kihívások
Figure 4. Challenges experienced in the operation of the organization/group

Forrás: saját szerkesztés

3.2.2. Civil szervezetek általi kultúra alapú területfejlesztés

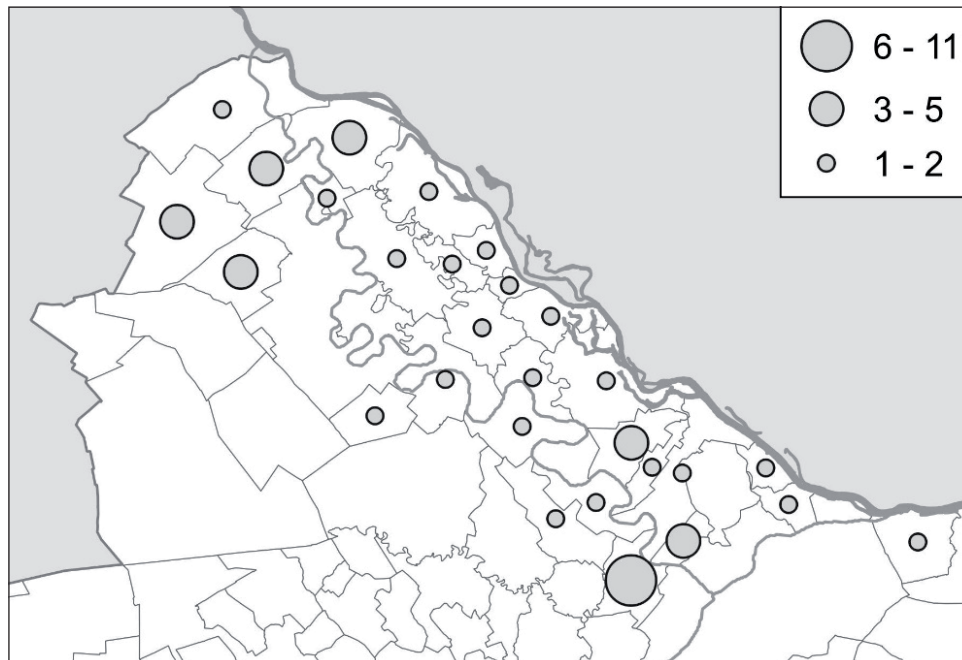
A kultúra Szigetközön két fő forrásból táplálkozik: egyrészt a természeti értékekből, másrészt a társadalmi alapokból. A természeti értékek kiaknázása a területfejlesztés vezetésének feladata, amelynek célja a társadalmi és gazdasági előrehaladás. A társadalmi tőke innovatív fejlesztésével a térség gazdasági potenciálja komplex módon növelhető. A területfejlesztés számos újítási lehetőséget rejt magában, például az oktatás és a kultúra terén történő ágazatkiterjesztés révén.

A kultúra területén Szigetközön összesen 58 civil szervezet működik, amelyekbe Győr és Mosonmagyaróvár szervezetei nem tartoznak bele, a települések felmérésében azok számadatainak torzítása okán. Ezek a szervezetek különböző témakörök mentén tevékenykednek, köztük nyugdíjasklubok, kulturális alapítványok, iskolai alapítványok, hagyományőrző és természetvédő csoportok, nemzeti-ségi közösségek, községépítő egyesületek, színjátszóköri, honismereti társaságok és énekkarok. (5. ábra)

A civil szervezetek területi megoszlásában két nagyobb csomópont bontakozik ki, amely Felső-Szigetköz és Alsó-Szigetköz köré épül. Ennek oka a két nagyváros közelsége, amely Mosonmagyaróvár (Felső-Szigetköznel) és Győr (Alsó-Szigetköznel). Közép-Szigetközben viszont változatos, sokoldalú kisebb szervezetek jelennek meg, amely a kulturális élet színesítését jelzi.

5. ábra Szigetköz kulturális civil szervezetek területi megoszlása
Figure 5. Territorial distribution of cultural civil organizations in Szigetköz

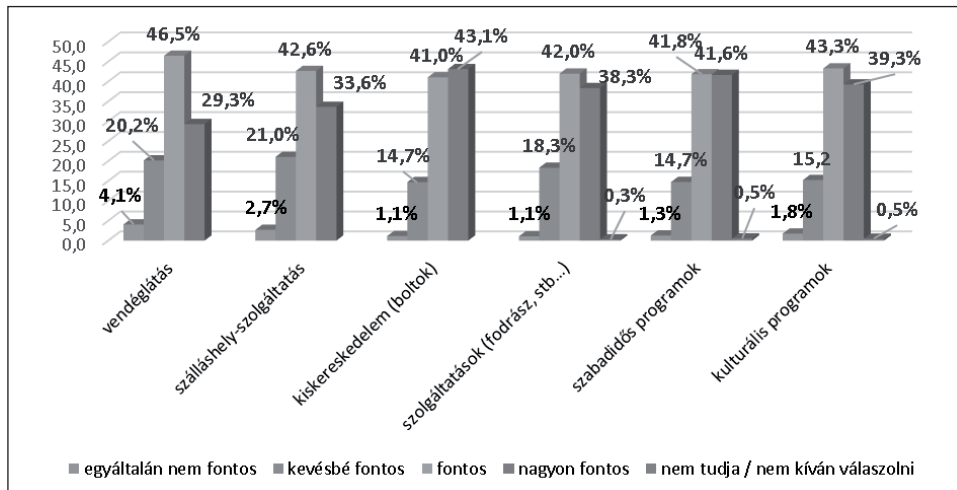

Forrás: saját szerkesztés

3.2.3. A kvantitatív primer felmérés eredményei

A lakossági kérdőíves felmérésben (n=1300) a kultúra területén tapasztalt helyi jellemzőket mérték fel, amelyben a nők aktívabban vettek részt a válaszadásban. A kérdőívet kitöltők képzettségi szintje 61,4%-ban középszintű volt. A helyi lakosság gazdasági és társadalmi összetételének megértése szempontjából fontos meghatározni a munkavállalói státuszt, amely hatással lehet a helyi lehetőségekre és akár a települési szokásokra is. Ez alapján a kérdőívet kitöltők 58,4%-a alkalmazotti munkakörben dolgozik. A területi identitás, a kulturális közeg vonatkozásában lényeges kérdés a területen élés időszaka. A helyi kötődés a válaszadóknál erősen jelenik meg, 69,5%-ban. A területfejlesztés szempontjából a helyi lakosok számára fontos területek kerültek bemutatásra. A helyiek kiemelten fontosnak tartják a vendéglátás, szállásadás, kiskereskedelem, szolgáltatások, szabadidős és kulturális programok fejlesztését. A helyi igények alapján stratégiai irányok váltak láthatóvá, amelyek további felméréseken alapulnak. (6. ábra)

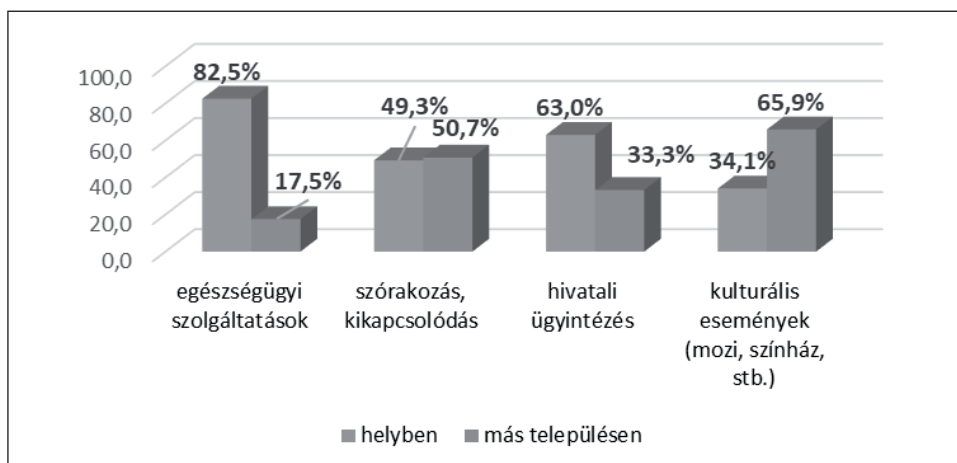
6. ábra A településen lévő ágazatok, szolgáltatások fejlesztésének fontossága
Figure 6. The importance of the development of sectors and services in the settlement

Forrás: saját szerkesztés

A fejlesztés tekintetében hasonló arányú jelentőséget tulajdonítottak a kitöltők az óvoda és az iskola fejlesztésének egyaránt.

7. ábra A szolgáltatási ágazatok helyi településen való megjelenése
Figure 7. Appearance of service industries in local settlements

Forrás: saját szerkesztés

Az óvodai és az iskolai szolgáltatások közel minden szigetközi településen elérhetőek, ismertek a lakosok körében, amelyet a későbbi felmérés is igazol, amely az oktatási hivatal adatai alapján készült.

A területfejlesztés iránya a szolgáltatások kiépítésére is kiter, amely alapját a helyi igények képezik. A 7. ábra alapján a kulturális és a szórakozási lehetőségek inkább a közeli nagyvárosban érhetőek el, a helyi rendezvények nem elégítik ki az igényeket.

4. Következtetések

4.1. Stratégia javaslatok

A kultúra területén a stratégiai javaslatok a SWOT MÁTRIX alapján kerül bemutatásra.(2. táblázat) A mélyinterjú elemzések, a kérdőíves felmérés a civil szervezetek és a lakosság körében, az alábbi stratégiai irányokat jelölték ki. A SWOT Mátrix lényege, hogy konkrét javaslatokat fogalmaz meg a belső erőforrások felmérése alapján, amelyek az erősségeket és a lehetőségeket előtérbe helyezve kezelik a gyengeségeket és a veszélyeket. A kulturális erőforrások összpontosítására hatékony lenne a térségben egy kulturális központ alapján működtetni a fejlesztéseket, amely akár klaszter jelleggel fogná össze a terület kulturális lehetőségeit és desztinációként alkalmaznák a marketingtevékenységet, a rendezvények szervezését, a tudástőke bevonását, a nemzetköziesítést.

2. táblázat SWOT Mátrix stratégiai javaslatok a kultúra területfejlesztési stratégiájához

Table 2. SWOT Matrix strategic proposals for the territorial development strategy of culture

SWOT MÁTRIX	Erősségek (Strenghts)	Gyengeségek (Weaknesses)
	• kulturális sokszínűség • földrajzi elhelyezkedés • aktív civil közösségek • egyedi kulturális környezet • nemzetiségek erős jelenléte	• együttműködés más szervezetekkel • kevés a nemzetközi és hazai kapcsolat más intézményekkel • infrastruktúra fejlesztés szükséges • elöregedő szervezetek • kevés marketing tevékenység
	Akciók	Akciók
Lehetőségek (Opportunities)	• Kulturális központ létrehozása • művésztelepek létrehozása • Fesztiválok szervezése • Nemzetközi kapcsolatok kiépítése	• a belső migráció bevonása a kulturális életbe • Kulturális turizmus kiépítése • Szigetköz értéktár marketingjének növelése • digitális technológia alkalmazása
Veszélyek (Threats)	• cserekapcsolatok kiépítése • projektek nemzetköziesítése • szervezetek együttműködésének növelése a projektek létrehozásában – hálózatok kiépítésének feltételével • regionális központ létrehozása, központi támogatás alapján rendezvények szervezése, Szigetköz együttes marketing tevékenységének növelése	• az egyéni attrakciók megismerésének elősegítése központilag • imázsépítés a területi tökeelemek felhasználásával • a helyi média erősítése • a közösségi média használatának képzése a térségben

Forrás: saját szerkesztés

5. Összefoglalás

Szigetköz természeti, gazdasági adottságaiban rejlő lehetőségek, a tőkeelemek hasznosításának lehetősége a felméréseket követően még szélesebb körben tárult fel, mint az a vizsgálat előtt mutatkozott. A térség természeti adottságai, a vízi környezet, a három ország találkozási pontja, az internacionális közeg olyan kiaknázatlan lehetőségek, amely hasznosítása hatalmas hatékony fejlesztési lehetőségeket rejt magában. Szigetköz mint regionális térség menedzsmentje egységes intézkedést igényel, amelyben a finansziális támogatás megfelelő szakmai, organizációs, stratégiai megvalósítással párosul. Láthatóvá vált, hogy az egyes területeket amelyek a társadalmi-, gazdasági fejlesztést lehetővé teszik, nem lehet külön kezelni. A kultúra mint társadalmi erőforrás, a tudástőkével, a gazdasági erőforrásokkal és megfelelő stratégiával és annak menedzsmentjével érhet el hatékony eredményt. Szigetköz egységes területfejlesztési stratégiát kíván, amelyben viszont széleskörű, innovatív projektek megvalósítása szükséges.

Köszönetnyilvánítás

A kutatás az Innovációs és Technológiai Minisztérium felkérésére a Felsőbbfokú Tanulmányok Intézetében az „Insula Magna” Fenntartható Fejlesztési Program keretében valósult meg.

JEGYZETEK / NOTES

- 1 Bajmócy Z. (2008): A regionális innovációs képesség értelmezése és számbavétele a tanulás-alapú gazdaságban. In: Lengyel I., Lukovics M. (szerk.) (2008): Kérdőjelek a régiók gazdasági fejlődésében. JATEPress, Szeged, 26-46. o.
- 2 Lisszaboni Stratégia Európai Parlament (2009) https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/empl/dv/lisbonstrategybn_/lisbonstrategybn_en.pdf
- 3 CEC 2005: Working Together for Growth and Jobs. A New Start for the Lisbon Strategy. Communication to the Spring European Council. COM(2005)24. Commission of the European Communities, Brussels
- 4 Storper, M. 1997: The Regional World. Territorial Development in a Global Economy. The Guilford Press. New York – London.
- 5 Cooke, P. 2004: Regional Innovation Systems – an Evolutionary Approach. In Cooke, P., Heidenreich, M., Braczyk, H. J. (ed): Regional Innovation Systems. The Role of Governance in a Globalized World (2nd edition). Routledge, London – New York, 1-18.
- 6 Malecki, E. J. 1997: Technology and Economic Development: The Dynamics of Local, Regional and National Competitiveness. Longman, Edinburgh
- 7 Göcsei I. (1979): Szigetköz természetföldrajza. Akadémiai Kiadó, Budapest
- 8 Franklin, A. (2003): Tourism of body and nature. In: Tourism. An introduction. Sage Publications, London, pp.213-243.
- 9 Lawton, L., Weaver, D. (2001). Nature-based tourism and ecotourism. Tourism in the twenty-first century: reflections on experience, 34-48
- 10 Puczkó, L., Smith, M. (2010): Tourism-Specific Quality-of-Life Index: The Budapest Model. In: Budruk, M. – Philips, R. (szerk.): Quality-of-Life Community Indicators for Parks. Recreation and Tourism Management Social Indicators Research Series, Springer, London, DOI: 10.1007/978-90-481-9861-0_9
- 11 Crouch, G. I., Ritchie, J. R. B. (1999): Tourism, Competitiveness, and Societal Prosperity. Journal of Business Research, 44(3), 137–152.
- 12 Strack, F. (2022): A Szigetköz turizmusának helyzete és lehetséges fejlesztési irányai. TVT Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok 2022 VII. évfolyam 4. szám
- 13 Pókó, N. (2019): Vízparti turizmus a Duna folyó mentén Magyarországon – egy kérdőíves felmérés alapján. Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok, 4(2)
- 14 Rieger, T. (2013): Sustainability and Health Tourism. In: Jenkins I. – Schröder, R. (szerk.): Sustainability in Tourism: A Multidisciplinary Approach. Springer Gabler, Wiesbaden
- 15 Timothy, D. J. (2011): Cultural Heritage and Tourism: An Introduction. Channel View Publication, Bristol
- 16 Standeven, J., Knop, P. de 1999: Sport Tourism. Human Kinetics, USA
- 17 Gósi, Zs., Bukta, Zs. (2020): A sport civil szervezetei mint az elmúlt évtized nyertesei. Civil Szemle 17:2 pp. 59-68., 10 p.

- 18 Faragó B., Béki P., Konczosné Szombathelyi M. (2018): Athlete and Successful Career in the Competence Matrix. In: Tibor, János Karlovitz (szerk.) Some Recent Research from Economics and Business Studies, Komárno, Szlovákia: International Research Institute (2018) pp. 73-80., 8 p.
- 19 Vida G., Ambrus A. (Szerk.) (2023). Együtt, értük: A tanulási zavar diagnosztikus azonosításának új lehetőségei. Sopron, Magyarország: Soproni Egyetem Kiadó, 172 p.
- 20 ENSZ Sustainable Development Goals, SDG, <https://sdgs.un.org/2030agenda>

FELHASZNÁLT IRODALOM / REFERENCES

- Bajmócy Zoltán (2008):** A regionális innovációs képesség értelmezése és számbavétele a tanulás-alapú gazdaságban. In: Lengyel I., Lukovics M. (szerk.) (2008): Kérdőjelek a régiók gazdasági fejlődésében. JATEPress, Szeged, 26–46. old.
- CEC (2005):** Working Together for Growth and Jobs. A New Start for the Lisbon Strategy. Communication to the Spring European Council. COM(2005)24. Commission of the European Communities, Brussels.
- Cooke, Philip (2004):** Regional Innovation Systems – an Evolutionary Approach. In: Cooke, P., Heidenreich, M., Braczyk, H. J. (ed): Regional Innovation Systems. The Role of Governance in a Globalized World (2nd edition). Routledge, London – New York, 1–18. old.
- Crouch, Geoffrey. I.- Ritchie, J. R. Brent (1999):** Tourism, Competitiveness, and Societal Prosperity. *Journal of Business Research*, 44(3), 137–152.
- ENSZ Sustainable Development Goals, SDG, <https://sdgs.un.org/2030agenda>**
- Faragó Beatrix- Béki Piroska- Konczosné Szombathelyi Márta (2018):** Athlete and Successful Career in the Competence Matrix. In: Tibor, János Karlovitz (szerk.) Some Recent Research from Economics and Business Studies, Komárno, Szlovákia: International Research Institute (2018) pp. 73–80., 8. old.
- Franklin, Adrian (2003):** Tourism of body and nature. In: *Tourism. An introduction*. Sage Publications, London. 213–243. old.
- Göcsei Imre (1979):** Szigetköz természetföldrajza. Akadémiai Kiadó, Budapest
- Gósi, Zsuzsanna – Bukta, Zsuzsanna (2020):** A sport civil szervezetek mint az elmúlt évtized nyertesei. *Civil Szemle* 17:2 pp. 59–68., 10 old.
- Lawton, Laura Jane – Weaver, David Bruce (2001):** Nature-based tourism and ecotourism. *Tourism in the twenty-first century: reflections on experience*, 34-48. old.
- Lisszaboni Stratégia Európai Parlament (2009):** https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/empl/dv/lisbonstrategybn_/lisbonstrategybn_en.pdf
- Malecki, Edward J. (1997):** Technology and Economic Development: The Dynamics of Local, Regional and National Competitiveness. Longman, Edinburgh
- Pécsi Márton – Somogyi Sándor (1967):** Magyarország természeti földrajzi tájai és geomorfológiai körzetei. *Földrajzi közlemények* 16.(92) 1–20. old.

- Pókó Nikolett (2019):** Vízparti turizmus a Duna folyó mentén Magyarországon – egy kérdőíves felmérés alapján. Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok, 4(2)
- Puczkó, László – Smith, Melanie (2010):** Tourism-Specific Quality-of-Life Index: The Budapest Model. In: Budruk, M. – Philips, R. (szerk.): Quality-of-Life Community Indicators for Parks. Recreation and Tourism Management Social Indicators Research Series, Springer, London, DOI: 10.1007/978-90-481-9861-0_9
- Rieger, Thomas (2013):** Sustainability and Health Tourism. In: Jenkins I. – Schröder, R. (szerk.): Sustainability in Tourism: A Multidisciplinary Approach. Springer Gabler, Wiesbaden
- Standeven, Joy- Knop, de Paul (1999):** Sport Tourism. Human Kinetics. USA
- Storper, Michael (1997):** The Regional World. Territorial Development in a Global Economy. The Guilford Press. New York – London.
- Strack, Flórián (2022):** A Szigetköz turizmusának helyzete és lehetséges fejlesztési irányai. TVT Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok 2022 VII. évfolyam 4. szám
- Timothy, Dallen J. (2011):** Cultural Heritage and Tourism: An Introduction. Channel View Publication. Bristol.
- Vida Gergő – Ambrus Attila szerk. (2023):** Együtt, értük: A tanulási zavar diagnosztikus azonosításának új lehetőségei. Magyarország: Soproni Egyetem Kiadó. Sopron.